

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O NADGLEDANJU
Godina nadgledanja za više transparentnosti
Septembar 2013, Prizren

SADRŽAJ

I. Sažetak	2
II. Nadgledanje u opštini Prizren	3
III. Nadgledanje u opštini Mamuša	6
IV. Opšte konstatacije o transparentnosti	6
V. Specifični nalazi nadgledanja	7
VI. Preporuke	10
VII. Aktivnosti/izveštavanje	12
VIII. Efekti projekta	13
IX. O projektu	14
X. Zašto nadgledanje transparentnosti	15
XI. Zahvalnica	16
EC Ma Ndryshe	17

Ovaj izveštaj je pripremljen u sklopu projekta "Transparentnost online opština Prizren i Mamuša", koji je finansijski podržan od strane ambasade Ujedinjenog Kraljevstva u Prištini.

British Embassy
Pristina

I. Sažetak

Izveštaj pod naslovom "Godina nadgledanja za više transparentnosti" obuhvata jednogodišnji rad NVO-a "EC Ma Ndryshe" na nadgledanju transparentnosti opštine Prizren i višemesečni rad na nadgledanju transparentnosti opštine Mamuša. Ova analiza je pripremljena u sklopu projekta "Transparentnost online opština Prizren i Mamuša" i obuhvata nalaze koji se odnose na različita odeljenja ovih lokalnih vlada, sa posebnim naglaskom na transparentnost i na napore za poboljšanjem ove važne oblasti lokalne vlasti kao preduslova za održivu demokratiju.

Septembra 2012. godine, "EC Ma Ndryshe" opština Prizren i ambasada Ujedinjenog Kraljevstva su potpisali Memorandum o razumevanju za otpočinjanje sprovođenja projekta "Transparentnost online opštine Prizren"¹. Dostignuća projekta "Transparentnost Online" za Prizren bila su motiv da se monitorisanje proširi i na druge opštine, odnosno na Mamušu od maja 2013.²

"EC Ma Ndryshe", oslanjajući se na zakonske odredbe koje ograničavaju pravo na pristup javnim dokumentima i javno učešće u donošenju odluka, vršila je ulogu monitora, prateći, istražujući i izveštavajući o odlukama i pojavama koje nisu u skladu sa zakonom ili sa moralnim obavezama dobre vladavine. Tokom jedne godine, EC Ma Ndryshe monitori su identifikovali mnoge nepravilnosti vezane za lokalnu vlast, koje su saopštili javnosti preko izjava za javnost, konferencija za štampu,

debata, a u međuvremenu su tražili i intervenisanje sa centralnog nivoa, u slučajevima kada je tako nešto bilo predviđeno zakonom.

Unutar 12-mesečnog perioda nadgledanja, javnost je obaveštavana u vezi propusta vezanih za urbanizam, inspektorat, obrazovanje, zdravstvo, javne nabavke, javne usluge, transparentnosti, finansija i budžeta, pogrešnih investicija, a takođe je komunicirano i sa centralnim nivoom o primeni zakonskih odluka od strane najviših državnih vlasti. Tokom vremena, rad monitora je bio ocenjivan od strane građana, koji su počeli da javljaju o svojim negodovanjima, nepravilnostima ili kršenju zakona na opštinskom nivou.

Ono što vredi istaći je da uprkos velikog broja obraćanja javnosti i debata oko ovih pitanja, pri čemu su davane konkretne preporuke, lokalna vlast je redovno pokazivala malo volje za primenom tih preporuka i za ispravljanjem nepravilnosti argumentovanih od strane civilnog društva.

I pored toga, nadgledanje je dalo i pozitivne rezultate, kao što je dozvola monitorima da učestvuju na sastancima opštinske vlasti i da izveštavaju o donetim odlukama. Opštinske vlasti su takođe podigle nivo svoje odgovornosti tako što su ponudile pristup javnim dokumentima i odlukama opštinskog vođstva.

Druga ohrabrujuća stvar za monitore bilo je reagovanje centralnog nivoa u vezi nalaza nadgledanja. Centralni nivo vlasti je pokazao najviši stepen odgovornosti, oslanjajući se na obraćanja javnosti u sklopu projekta te je davao odgovore monitorima, a takođe i prosleđivao opštinskom vođstvu preporuke za ispravljanje propusta ili za donošenje potrebnih mera kako bi se uspostavila zakonitost u određenim

¹ Kompletan tekst Memoranduma može se naći na linku: http://www.online-transparency.org/repository/docs/Memorandumi_UK-EC-PZ.pdf

² Obaveštenje o Mamuši, link: <http://www.online-transparency.org/?page=1,42,40>

slučajevima, kao MALS u slučaju "Dardanija", zatim MSPP u slučaju "Prevalac", MALS i MSPP kod pitanja uredbe o tretiranju gradnje bez dozvole.

Mada su monitori tokom svog jednogodišnjeg angažovanja bili fokusirani na pitanja koja se tiču lokalne vladavine, oni su tretirali i teme od nacionalnog interesa, kao što je slučaj projekta Brezovica, koji dovodi u opasnost retke prirodne vrednosti.

Za razliku od Prizrena, u slučaju opštine Mamuša odgovor na nadgledanje i na nalaze monitora bio je pozitivniji. Rukovodstvo ove opštine nikada nije osporavalo nalaze monitora i u više slučajeva je davalo obećanje da će se angažovati na ispravljanju identifikovanih nepravilnosti. Takođe je prihvatilo kao dobrodošle i predloge da zajedno sa civilnim društvom osnaži svoje kapacitete u sferi transparentnosti.

Opšte preporuke (transparentnost):

- Primeniti Administrativno uputstvo MALS-a 2008/09,
- Lokalna izvršna vlast da češće izveštava u medijima o javnim pitanjima,
- Predsednik, direktori i šef kancelarije za informisanje da periodično drže konferencije za štampu,
- Izmeniti Uredbu o transparentnosti,
- Pojačati kancelariju za informisanje osobljem i ažurirati službenu internet stranicu opštine,
- U potpunosti primeniti odredbe Zakona o pristupu javnim dokumentima,
- Sadržaj službene internet stranice ažurirati na svim službenim jezicima

Specifične preporuke (po sektorima)

a) Prizren

- Primeniti Zakon o javnim nabavkama,
- Primeniti sve preporuke Kancelarije Glavnog revizora,
- Zabraniti postavljanje zabavnih parkova u Sportskom centru,
- Prekinuti praksu prikupljanja novca od učenika,
- Ponovo razmotriti projekt "Brezovica",
- Ne investirati javna sredstva u projekte gde je vlasništvo sporno,
- Zaustaviti prekoračenja kod visoke gradnje,
- Sačiniti listu objekata za rušenje.

b) Mamuša

- Primeniti preporuke Glavnog revizora
- Proveriti troškove u drugoj polovini godine,
- Poboljšati online transparentnost opštine,
- Rešiti pitanje imenovanja škole u Mamuši.

II. Nadgledanje u opštini Prizren

U septembru 2012. godine, "EC Ma Ndryshe", opština Prizren i ambasada Ujedinjenog Kraljevstva potpisali su Memorandum o razumevanju za otpočinjanje primene projekta "Transparentnost online opštine Prizren". U ovom Memorandumu su opisane odgovornosti svakog od aktera u naporima da se poveća opštinska transparentnost. Na ovaj način je formulisana saradnja svih strana, što međutim nije dovelo do prevazilaženja razlika u pogledima između opštine Prizren i "EC Ma Ndryshe", kada se radi o razumevanju zakonskih obaveza u vezi transparentnosti i sprovođenju tih obaveza u praksi.

Uprkos ovim razlikama, "EC Ma Ndryshe" je, oslanjajući se na zakonske odredbe koje ograničavaju pravo na pristup javnim dokumentima i na učestvovanje javnosti u

odlučivanju, izvršila ulogu monitora, prateći, istraživajući i izveštavajući o odlukama i pojavama koje nisu u skladu sa zakonom ili moralnim obavezama dobre vladavine. Tokom jedne godine, EC Ma Ndryshe monitori su identifikovali mnoge nepravilnosti vezane za lokalnu vlast, koje su saopštili javnosti preko izjava za javnost, konferencija za štampu, debata, a u međuvremenu su tražili i intervenisanje sa centralnog nivoa, u slučajevima kada je tako nešto bilo predviđeno zakonom.

Unutar 12-mesečnog perioda nadgledanja, EC Ma Ndryshe je obavestavala javnost u vezi propusta vezanih za urbanizam, inspektorat, obrazovanje, zdravstvo, javne nabavke, javne usluge, transparentnosti, finansija i budžeta, pogrešnih investicija, a takođe je komunicirano i sa centralnim nivoom o primeni zakonskih odluka od strane najviših državnih vlasti.

Tokom vremena, rad monitora je bio ocenjivan od strane građana, koji su počeli da javljaju o svojim negodovanjima, nepravilnostima ili kršenju zakona od strane prizrenske opštine. U komunikaciji sa građanima dobijani su izveštaji o nepravilnostima u vezi javne rasvete, postavljanju zabavnih parkova na javnim površinama i o praksi prikupljanja novca od učenika u javnim školama.

Ono što vredi istaći je da uprkos velikog broja obraćanja javnosti i debata oko ovih pitanja, pri čemu su davane konkretne preporuke, lokalna vlast je redovno pokazivala malo volje za primenom tih preporuka i za ispravljanjem nepravilnosti argumentovanih od strane civilnog društva. Umesto da se pozabavi ovim pitanjima, opštinsko vođstvo je izabralo drugačiji put, naime prema monitorima je koristilo jezik disciplinovanja i pridikovanja. Ovime su nalazi monitora EC Ma Ndryshe, koji su bili

argumentovani i bazirani na podacima obezbeđenim iz odeljenja opštinske vlasti ili iz državnih vlasti, bili tretirani kao kritike sa političkom pozadinom a ne kao skretanje pažnje na greške lokalne vlasti koje bi se mogle popraviti konkretnom akcijom i strukturiranim dijalogom sa monitorima EC Ma Ndryshe, posebno, kao i sa organizacijama civilnog društva, uopšte.

I pored toga, nadgledanje je dalo i pozitivne rezultate, kao što je dozvolilo monitorima da učestvuju na sastancima opštinske vlasti i da izveštavaju o donetim odlukama. Opštinske vlasti su takođe podigle nivo svoje odgovornosti tako što su ponudile pristup javnim dokumentima i odlukama opštinskog vođstva.

Druga ohrabrujuća stvar za monitore bilo je reagovanje centralnog nivoa u vezi nalaza nadgledanja. Centralni nivo vlasti je pokazao najviši stepen odgovornosti, oslanjajući se na obraćanja javnosti u sklopu projekta te je davao odgovore monitorima, a takođe i prosledivao opštinskom vođstvu preporuke za ispravljanje propusta ili za donošenje potrebnih mera kako bi se uspostavila zakonitost u određenim slučajevima.

Tako je u novembru 2012. Godine, Ministarstvo za administraciju lokalne samouprave uputilo pravni dopis perdsedniku opštine i predsedavajućem skupštine opštine Prizren u vezi presude Ustavnog suda u slučaju izgradnje kolektivnih zgrada u naselju "Dardania". Nakon reagovanja EC Ma Ndryshe vezanog za nesprovođenje odluke Ustavnog suda kao i zahteva upućenog MALS-u da preduzme mere protiv zvaničnika opštine Prizren, ministar MALS-a, Slobodan Petrovic, u svom pismu poslatom predsedniku Ramadanu Muji i predsedavajućem SO, Nijaziu Kryeziu, između ostalog je tražio da bude obavešten "o koracima

preduzetim radi sprovođenja odluke Ustavnog suda¹³.

Drugi ohrabrujući događaj se desio u maju ove godine kada je Ministarstvo sredine i prostornog planiranja donelo odluku da na neodređeno vreme prekine sve aktivnosti izgradnje u zoni Prevalca⁴. Ovu odluku je ministar MSPP-a, Dardan Gaši doneo nakon što je došlo do degradacije sredine, odnosno prekoračenja uslova i kriterijuma za gradnju i nepoštovanja uputstva MSPP-a o načinu primene urbanističkog plana za ovu zonu, koje je ono poslalo opštini Prizren, a što je konstatovano više puta ranije u obraćanjima javnosti i analizama "EC Ma Ndryshe".

Pokrenuti su i mehanizmi pravosuđa, kojom prilikom je Osnovno tužilaštvo Prizrena pokrenulo istragu u vezi nepoštovanja urbanističkih kriterijuma u Prizrenu kao i na Prevalcu⁵.

Tokom jednogodišnjeg perioda "EC Ma Ndryshe" je sarađivala i sa drugim organizacijama koje vrše nadgledanje u Prizrenu. EC Ma Ndryshe i Demokratski Institut Kosova (KDI) su izbliza pratili proces nacрта i usvajanja uredbe o tretiranju objekata bez dozvole od strane skupštine opštine Prizren, pa je zajednička konstatacija ove dve organizacije koje nadgledaju zakonodavnu i izvršnu vlast opštine Prizren bila da je proces imao ozbiljne

³ Dopis ministra MALS-a na linku:

http://www.online-transparency.org/repository/docs/Shkrese_MAPL.pdf

⁴ Obaveštenje na linku: <http://mmph-rks.org/sq/Lajmet/Nderpriten-te-giitha-ndertimet-ne-Prevalle-650>

⁵ "Tužilaštvo nalaže istragu bespravne gradnje na Prevalcu", 30.11.2012, <http://www.koha.net/?page=1,31,125328>

nedostatke⁶, što je kasnije bilo potvrđeno i dopisima MALS-a i MSPP-a koji su pokazali da ova uredba nema zakonsku osnovu i da je najveći deo njenog sadržaja kopiran od drugih opština⁷.

Mada su monitori "EC Ma Ndryshe" tokom svog jednogodišnjeg angažovanja bili fokusirani na pitanja koja se tiču lokalne vladavine, oni su tretirali i teme od nacionalnog interesa, kao što je slučaj projekta Brezovica, koji dovodi u opasnost retke prirodne vrednosti. Višemesečno istraživanje od strane "EC Ma Ndryshe" obuhvatilo je prikupljanje i razmatranje plana, zakona kao i kontakte sa stručnjacima iz ove oblasti. Iako se projekat "Brezovica" u javnosti predstavlja kao razvojni projekat od nacionalnog interesa, dosadašnje analize pokazuju da on lako može prerasti u nezapamćeno upropašćavanje prirodnih vrednosti.

III. Nadgledanje u opštini Mamuša

Dostignuća projekta "Transparentnost Online" za Prizren bila su motiv da se monitorisanje proširi i na druge opštine, odnosno na Mamušu tokom perioda maj 2013 – mart 2014.

Mamuša je nova opština, decentralizovana godinu ranije, sa većinskim turskim stanovništvom. U ovoj opštini ima malo organizacija civilnog društva i jako malo izveštavanja u medijima, a strukture vlasti su sa aspekta demokratske prakse veoma krhke. Angažovanje EC Ma Ndryshe u Mamuši je

⁶ Zajedničko reagovanje EC Ma Ndryshe – KDI, http://www.online-transparency.org/repository/docs/EC_KDI_Reagim.pdf

⁷ Obračanje javnosti, http://www.online-transparency.org/repository/docs/Komunikate_23_nentor_2012.pdf

uglavnom imalo za cilj da podrži lokalnu vlast u primeni standarda dobre vladavine.

EC Ma Ndryshe je u maju 2013. Potpisala Memorandum o razumevanju sa opštinom Mamuša o nadgledanju lokalne izvršne vlasti, i ovim dokumentom su određena prava obeju strana.

U poređenju sa Prizrenom, u slučaju opštine Mamuša odgovor na nadgledanje i na nalaze monitora bio je pozitivniji. Rukovodstvo ove opštine nikada nije osporavalo nalaze monitora i u više slučajeva je davalo obećanje da će se angažovati na ispravljanju identifikovanih nepravilnosti. Takođe je prihvatilo kao dobrodošle i predloge da zajedno sa civilnim društvom osnaži svoje kapacitete u sferi transparentnosti.

I pored toga, opština Mamuša se još uvek suočava sa mnogim izazovima u pogledu transparentnosti i demokratske vladavine, što je uglavnom posledica nedostatka iskustva i uslova u kojima deluje.

IV. Opšte konstatacije o transparentnosti

Transparentnost ima posebnu ulogu u poboljšanju vladavine i borbi protiv korupcije, uglavnom preko rasta učešća građana, jačanja saradnje sa civilnim društvom na javnoj sceni te otvorenijim polaganjem računa od strane javnih službenika. Transparentnost služi kao sredstvo stvaranja informisanog građanina sa ciljem da granice odgovornosti i rada službenika budu vidljive čime oni polažu račun javnosti. Transparentnost, dakle, ostaje jedan od glavnih stubova dobre vladavine, pošto zatvoreni sistemi koji se ponašaju diskretno, stvaraju prostor za sumnju na korupciju. Tokom jednogodišnjeg perioda, EC Ma Ndryshe se suočila sa raznim izazovima tokom istraživanja

različitih pitanja. Dešavalo se da se nude polovične informacije, bez pružanja potpunog odgovora na zahteve za pristupom javnim dokumentima.

Od samog početka nadgledanja, EC Ma Ndryshe je često naglašavala da transparentnost opštine ima strukturne mane i da uprkos skromnim naporima opštinskog rukovodstva ona ostaje na niskom nivou, što se ogleda u neadekvatnim informacijama, nedovoljnom uključivanju u donošenju odluka te odsustvo polaganja računa građanima.

EC Ma Ndryshe je izveštavala o sporom dostavljanju informacija i dokumenata od strane svih odeljenja Kancelariji za informisanje i komunikaciju, što je dovodilo do neobjavlivanja odluka u realnom vremenu i nedovoljnom informisanju javnosti o odlučivanju u opštini.

Ova pojava se nastavila i u drugoj polovini perioda nadgledanja, kojom prilikom su monitori identifikovali slučajeve kada opštinske vlasti nisu odgovarale na zahteve građana ili čak i organizacija civilnog društva, iako su odredbe Zakona o pristupu javnim dokumentima jasne u ovom smislu.

Takođe, zapisnici sa javnih rasprava o budžetu i ostalim pitanjima nisu sastavljani niti objavljavani, a nisu sastavljane ni liste okvirnih projekata koje su građani predlagali tokom javnih rasprava.

Zbog toga je EC Ma Ndryshe došla do zaključka da se transparentnost u opštini Prizren, uprkos nekim pozitivnim pomacima, još uvek nalazi u početnom stadijumu, sa potencijalom da se poboljša, što uglavnom zavisi od političke volje rukovodstva opštine. Predsednik opštine i lokalna izvršna vlast trebaju preduzeti adekvatne mere radi blagovremenog

obaveštavanja javnosti o odlukama, planovima, projektima, budžetu, istraživanjima i ostalim važnim pitanjima.

V. Specifični nalazi nadgledanja

a) Opština Prizren

Tokom 12 meseci nadgledanja, monitori transparentnosti opštinske vlasti su se fokusirali na istraživanje različitih pitanja, vezanih za zaštitu interesa građana opštine Prizren, kao što su urbanizam, inspektorat, obrazovanje, zdravstvo, javne nabavke, javne usluge, transparentnost, finansije i budžet, pogrešne investicije, itd., koja su predstavljena niže:

Opština plaća dva puta račun za servisiranje predsednikovog automobila – Tokom višenedeljnog istraživanja, EC Ma Ndryshe je potvrdila neregularnosti pri plaćanju za održavanje i popravku automobila predsednika opštine, nakon što je prethodno i revizorski izveštaj za 2012. Konstatovao kršenje procedure javne nabavke i dvostruko plaćanje ovog računa⁸.

Opštinska vlada Prizrena godinu za godinom zloupotrebljava budžet – Pregledom revizorskih izveštaja iz zadnjih 5 godina primećeno je da se greške opštine oko upravljanja javnim novcem i sredstvima ponavljaju već duže vreme i da se preporuke KGR-a nisu tretirale na nivou koji se od opštine zahtevao u zadnjih pet godina. U preporukama KGR-a su u većini slučajeva identifikovane slabosti u realizaciji budžeta, prikupljanju izvornih prihoda, u sistemu javnih

nabavki, upravljanju obavezama i upravljanju imovine⁹.

Postavljanje zabavnih parkova u Sportskom centru - Žene i stariji ljudi koji žive blizu Sportskog centra, žalili su se da je postavljanje zabavnih parkova poremetilo njihov mir, pošto se buka čuje do kasno u noć a građani se lišavaju korišćenja zelenih površina u ovom centru. EC Ma Ndryshe smatra da je potreban viši nivo odgovornosti kako od strane uprave SC-a tako i od strane opštine po pitanjima koja se tiču dešavanja koja utiču na svakodnevni život građana koji tu žive¹⁰.

Praksa prikupljanja novca od učenika u javnim školama – Monitori su primili individualne žalbe od roditelja učenika u vezi novca koji se traži od strane uprave javnih škola u Prizrenu a za plaćanje fizičkog obezbeđenja, održavanje, sređivanja sanitarija ili drugih dodatnih plaćanja. Izražavajući nezadovoljstvo zbog ovakvih pojava, roditelji su se žalili i zbog odsustva transparentnosti kod upravljanja i trošenja ovih dodatnih sredstava¹¹.

Projekat "Brezovica" rizikuje da uništi retke prirodne vrednosti – Višemesečno istraživanje od strane "EC Ma Ndryshe" obuhvatilo je prikupljanje i razmatranje plana, zakona kao i kontakte sa stručnjacima iz ove oblasti. Iako se projekat "Brezovica" u javnosti predstavlja kao razvojni projekat od nacionalnog interesa, dosadašnje analize pokazuju da on lako može prerasti u nezapamćeno upropašćavanje

⁸ Obračanje javnosti, link: http://www.online-transparency.org/repository/docs/Komunikate_gush_t_2.pdf

⁹ Obračanje javnosti, link: http://www.online-transparency.org/repository/docs/Komunikate_gush_t_19082013..pdf

¹⁰ Obračanje javnosti, link: http://www.online-transparency.org/repository/docs/Komunikate_korrik_2.pdf

¹¹ Obračanje javnosti, link: <http://www.online-transparency.org/repository/docs/Komunikate-korrik.pdf>

prirodnih vrednosti. Projekat "Brezovica" predviđa realizovanje investicija na oko tri hiljade i petsto hektara teritorije važne prirodne vrednosti NP-a "Šar", koji je odlukom skupštine Kosova proglašen nacionalnim interesom¹².

Investiranje bez planiranja u kuću Šuaip Paše – Opštinska vlada, odnosno Direktor za Urbanizam i Prostorno Planiranje je počeo realizovanje projekta bez prethodnog potpunog razjašnjenja spora oko vlasništva sa legitimnim vlasnikom ovog objekta, a da u međuvremenu nije imao ni jasan plan za krajnju namenu ove kuće, koja je nekada predstavljala retku urbanu arhitektonsku vrednost Prizrena¹³.

Opština je nemoćna da zaustavi prekoračenja u visokoj gradnji – Istraživanje je izbacilo na videlo činjenicu da je opštinska vlada, odnosno Direktor za inspekciju nemoćan da zaustavi prekoračenja kod novih zgrada za kolektivno stanovanje. Redovna drastična prekoračenja urbanističkih dozvola stvorila su hroničnu pojavu u gradu Prizrenu. Reč je konkretno o poslovno-stambenom objektu na mestu zvanom "Atmejdani" u ulici Tirana, bb, gde je investitor, uprkos mnogih opomena od strane Direktorata inspekcije, nastavio dalje sa gradnjom, iako se pred opštinskim organima obavezao da će prekinuti sa tim¹⁴.

Inspektorat nema listu objekata za rušenje – EC Ma Ndryshe je tražila od Direktorata za inspekciju da objavi listu objekata ili građevina bez dozvole na teritoriji opštine Prizren koje

¹² Obračanje javnosti, link: http://www.online-transparency.org/repository/docs/BREZOVICA_PDF.pdf

¹³ Obračanje javnosti, link: http://www.online-transparency.org/repository/docs/Komunikate_qers_hor_1.pdf

¹⁴ Obračanje javnosti, link: http://www.online-transparency.org/repository/docs/Komunikate_maj_2...pdf

treba srušiti. Umesto liste, Direktor je odgovorio da čeka usvajanje Zakona o legalizaciji objekata¹⁵.

Ostali specifični nalazi nadgledanja u Prizrenu mogu se naći u dva ranija periodična izveštaja "Prirodna i urbanistička degradacija"¹⁶ i "Poštovanje zakona od strane lokalne vlade"¹⁷

b) Opština Mamuša

Opština Mamuša sa slabostima u nekoliko oblasti finansijskog upravljanja – Revizorski izveštaj je identifikovao slabosti u nekoliko oblasti finansijskog upravljanja, na koje opština Mamuša treba da obrati pažnju. Zaključak KGR-a je da sistem unutrašnje kontrole nije utvrđen i nije primenjen kako treba kako bi se uklonile uočene slabosti. Što se tiče izvornih prihoda opštine Mamuša, KGR je našao manjkavosti u sistemu fakturisanja, prikupljanju izvornih prihoda i slabosti u sistemu automatizovanog fakturisanja. Sumnjiva trošenja pak ostaju pitanja javnih nabavki¹⁸.

Troškovi opštine na ručkove van kontrole – Opština Mamuša je za prvih šest meseci ove godine za službene ručkove potrošila dvostruko više sredstava od onih koje je potrošila tokom čitave 2012. godine, dakle 2 hiljade i 670 evra u

¹⁵ Obračanje javnosti, link: http://www.online-transparency.org/repository/docs/komunikate_insp_ektorati.pdf

¹⁶ Izveštaj, link: http://www.online-transparency.org/repository/docs/EC_Degradimi_na_tyror_dhe_urbanistik_final_analiza.pdf

¹⁷ Izveštaj, link: http://www.online-transparency.org/repository/docs/EC_Respektimi_i_ligjit_ne_geverisjen_lokale.pdf

¹⁸ Obračanje javnosti, link: http://www.online-transparency.org/repository/docs/Komunikate_Ma_mushe-Shtator.pdf

polovini 2013., u odnosu na 1 hiljadu i 270 evra u 2012. godini.¹⁹

Mnogi propusti kod online transparentnosti – Internet stranica opštine kao i komunikacija sa javnošću nisu na potrebnom nivou i karakterišu se odsustvom ponude osnovnih informacija građanima. Ažuriranje podataka na internet stranici se ne vrši ni na jednom od službenih jezika opštine Mamuša. Odluke lokalne vlade se ne objavljuju online, a ima i mnogo problema u primeni prakse pristupa službenim dokumentima, gde se ne primenjuju na striktan način stanardi predviđeni odgovarajućim zakonom. Predsenik opštine, Arif Bütüç, je obećao da će se potruditi da poboljša online transparentnost, kao i praksu pristupa službenim dokumentima²⁰.

Imenovanje škole u Mamuši, hipoteka institucionalnog (ne)komuniciranja – EC Ma Ndryshe je tokom meseca maja razmatrao pitanje preimenovanja osnovne i niže srednje škole u ovoj opštini. Na osnovu zapažanja tokom nadgledanja, vidi se da opština Mamuša koristi ime “Anadolu” za ovu školu, dok Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije u službenim dokumentima nju naziva ONSŠ “Haxhi Ymer Lutfiu”. Rešavanje ovog proceduralnog pitanja nije trebalo da traje više od dve godine, već je trebalo da se reši u optimalnom vremenskom roku, kako zvanični naziv škole ne bi ostao da visi u vazduhu²¹.

.

¹⁹ Obračanje javnosti, link: http://www.online-transparency.org/repository/docs/korrik_1_MA.pdf

²⁰ Obračanje javnosti, link: http://www.online-transparency.org/repository/docs/Komunikate_5_korrik.pdf

²¹ Obračanje javnosti, link: <http://www.online-transparency.org/repository/docs/mamusha.pdf>

VI. Preporuke

Opšte preporuke (transparentnost)

Da bi se pristupilo rešavanju opštih nedostataka koji se tiču transparentnosti opštinske vlade u Prizrenu i Mamuši, preporučujemo:

- Da opštinska vlada u potpunosti primeni odredbe Administrativnog uputstva 2008/09 MALS-a o transparentnosti,
- Da lokalna izvršna vlast češće izveštava u medijima o pitanjima koja su vezana za korišćenje opštinskog budžeta, ekonomski razvoj, korišćenje opštinske imovine, urbano planiranje, investicije, opštinske prihode i za ostala pitanja,
- Da predsenik, direktori i šef kancelarije za informisanje periodično održavaju konferencije za štampu, ali i da organizuju okrugle stolove za širu javnost ili za interesne grupe,
- Da se izmeni Uredba o transparentnosti i da ona obuhvati na eksplicitan način obaveze predsednika i opštinske izvršne vlasti vezano za transparentnost na lokalnom nivou,
- Da se Kancelarija za informisanje pojača sa osobljem i da ažurira službenu internet stranicu opštine sa informacijama relevantnim za građane opštine Prizren,
- Da se u potpunosti primene odredbe Zakona o pristupu javnim dokumentima,
- Da se službena internet stranica ažurira sa sadržajem na svim službenim jezicima

Specifične preporuke (po sektorima)

Na bazi dosadašnjih nalaza po specifičnim sektorima lokalne vlade, EC Ma Ndryshe preporučuje preduzimanje jednog broja mera kako bi se poboljšao rad, donošenje odluka i sprovođenje projekata od strane opštinske vlade:

c) Prizren

Primeniti Zakon o javnim nabavkama – Predsednik opštine treba da razmotri razloge zašto se u nekoliko slučajeva nije odgovorilo zahtevima revizora i da obezbedi uspostavljanje potrebne kontrole; Da se poštuju odredbe Zakona o javnim nabavkama kod svih usluga, nabavki i tendera; Da se sve isplate vrše u skladu sa ugovorom i samo nakon što se izvrši potrebna verifikacija da su ugovorena roba i usluge primljene u potrebnoj količini i kvalitetu.

Primeniti sve preporuke kancelarije Generalnog Revizora – Opštinska izvršna vlast treba da pokaže mnogo veću spremnost za primenom preporuka proizalnih iz izveštaja revizije iz zadnjih 5 godina; Potrebna je ozbiljna spremnost opštinske vlade za poboljšanjem finansijskog upravljanja i kontrole unutar opštine Prizren, u svim oblastima identifikovanim od strane KGR-a.

Zabraniti postavljanje zabavnih parkova u Sportskom centru – Uprava Sportskog centra "Sezai Surroi" treba da održi obećanje dato u razgovoru sa monitorima te da ne dozvole više postavljanje zabavnih parkova koji stvaraju nezadovoljstvo stanovnika okolnih naselja zbog velike buke i 'uzurpiranja' zelenih površina. DJU i opštinske vlasti treba da sa pažnjom slušaju izražavanje nezadovoljstva građana i da su svesni njihovog uticaja, a sa ciljem stvaranja prijatnijeg životnog ambijenta za njih, u svakom slučaju. I Nadzorni odbor za upravljanje kulturnim i sportskim objektima u Prizrenu treba imati u vidu žalbe građana te da ne dozvoli postavljanje zabavnih parkova u dvorištu SC-a sledeće godine.

Prekinuti praksu prikupljanja novca od učenika - ODO i predsednik opštine trebaju poboljšati dijalog sa MONT-om, kako se prethodni propusti prilikom podele budžeta za ODO Prizrena ne bi više ponovili, već da planiranje bude veoma precizno za budžetske pozicije za noćne čuvare, pomoćno osoblje, pedagoge, psihologe, itd., u javnim školama opštine Prizren. Školama, savetima roditelja i ODO se preporučuje da praksu prikupljanja fondova za određene projekte od zajedice i donatora prate na potrebnom nivou transparentnosti, i da objavljuju podatke o projektu, njegovom trajanju, prikupljenim i potrošenim sredstvima i druge detalje na oglasnim tablama u školama, na službenoj internet stranici opštine i u lokalnim sredstvima informisanja.

Ponovo razmotriti projekat "Brezovica" - EC Ma Ndryshe preporučuje međuministarskoj komisiji, Skupštini Kosova i svim institucijama da spreče razvijanje projekta u zoni A NP-a, zbog posebnih prirodnih vrednosti u ovoj zoni. Takođe se pozivaju poslanici Skupštine Kosova, koji su deo odgovarajućih komisija, da preduzmu inicijativu za traženjem razjašnjenja od vlade Kosovai da debata o ovom pitanju bude deo javnog diskursa, kako bi se donele najbolje odluke o sudbini NP-a "Šar". Institucije Kosova treba da pozovu međunarodne organizacije da se pozabave pitanjima ekologije i okoline, kao UICN, BE, WWF, REC, da procene moguće posledice projekta "Brezovica" po okolinu pre daljeg razvijanja projekta. Razvoj turizma se ne sme koncentrisati na jednu zonu sa površinom od tri hiljade i petsto hektara, nego da se investicije raspodele na proporcionalan način u druge turističke zone, kojih ima mnogo u NP "Šar".

Javna sredstva ne investirati u projekte sa spornim vlasništvom – Opštini Prizren se preporučuje da ne investira javna sredstva u projekte gde postoji spor oko vlasništva i gde nema temeljnog elaborata o funkcionalnosti i koristi za građane Prizrena, kao u slučaju kuće Shuaip Pashe Spahije.

Zaustaviti prekoračenja u visokoj gradnji – Predsednik opštine treba hitno da traži od ODI-ja da sačini i objavi listu objekata bez dozvole i sa prekoračenjima koje treba srušiti; Lokalna vlada treba što pre da otpočne proceduru za rušenje objekata bez dozvole kao i nadgradnju koja nije u skladu sa urbanističkim regulacionim planovima; Istražni i organi pravosuđa trebaju na ozbiljan način da tretiraju ovo pitanje i da omoguće vladavinu zakona u sferi urbanizma.

Sačiniti listu objekata za rušenje – Opština Prizren treba da radi u skladu sa zakonskom odgovornošću koju ima te da preuzima konkretne radnje kako bi zaustavila kršenje urbanističkih kriterijuma. U protivnom će odsustvo spremnosti opštinske vlade da se suoči sa nepridržavanjima dozvolama i planovima stvoriti prostor za sumnju u uključenost izvršne vlasti opštine u "urbanistički kriminal" koji je zahvatio Prizren zadnjih godina.

Ostale preporuke nadgledanja u Prizrenu mogu se naći u dva ranija periodična izveštaja "Prirodna i urbanistička degradacija" i "Poštovanje zakona od strane lokalne vlade".

d) Mamuša

Sprovesti preporuke Glavnog revizora - Opština Mamuša treba da pokaže posvećenost u sprovođenju 9 preporuka datih od strane KGR-a u poslednjem izveštaju kao i u sprovođenju preporuka iz prethodnih godina; da formira

Komitet za reviziju i Odeljenje za unutrašnju reviziju; da usvoji standarde upravljanja javnim novcem i dozvoli poslanicima SO da kontrolišu i nadgledaju trošenje opštinskog budžeta.

Kontrolisati troškove u drugoj polovini godine – Opštinsko rukovodstvo treba biti mnogo pažljivije u trošenju za službene ručkove u drugoj polovini godine. Naravno, ovaj princip treba primeniti i kod drugih troškova, kod kategorija namenjenih za robu i usluge kako bi se javni novac koristio u skladu sa standardima dobre vladavine i specifičnostima koje Mamuša ima kao lokalitet.

Poboljšati online transparentnost – Opština Mamuša treba da primeni Administrativno Uputstvo 2008/09 MALS-a o povećanju transparentnosti kao i da češće izveštava preko internet stranice i u medijima o pitanjima vezanim za korišćenje opštinskog budžeta, ekonomski razvoj, korišćenje opštinske imovine, urbano planiranje, investicije, opštinske prihode, itd.

Rešiti pitanje imenovanja škole u Mamuši – MONT treba da razmotri pitanje imenovanja osnovne i niže srednje škole i da da merodavan odgovor opštini Mamuša. Opština Mamuša pak, tokom odlučivanja o imenima škola treba da bude pažljiva kad se radi o procedurama određenim zakonima i podzakonskim aktima.

VII. Aktivnosti/izveštavanje

U izveštajnom periodu projekta EC Ma Ndryshe je preduzela aktivnosti nadgledanja što je uključilo i zalaganje i skretanje pažnje na kršenje zakona od strane opštine Prizren. Nadgledanje je bilo fokusirano na izvršnu vlast opštine (predsednik opštine i direktorati) kao i na civilnu službu. Nadgledanje je vršeno preko stalnih

monitora, koji su imali redovan pristup sastancima lokalne vlade, opštinskim službama kao i pristup službenim dokumentima opštine.

Nalazi nadgledanja postavljeni su na internet stranici projekta, www.online-transparency.org. Internet stranica je prevedena i na engleski jezik a ažuriranje sadržaja na oba jezika radi se u realnom vremenu. Takođe su objavljivana redovna (dvo nedeljna) saopštenja za medije, sa rezimiranim informacijama o nalazima nadgledanja.

Tokom ovog perioda predsednik opštine Prizren je držao otvorenim sastanke opštinske vlade za monitore EC Ma Ndryshe. U cilju informisanja javnosti o donetim odlukama EC Ma Ndryshe je objavljivao odgovarajuća obaveštanja o odlukama lokalne vlade Prizrena.

Takođe su realizovani kontakti sa institucijama na centralnom nivou sa ciljem da se skrene pažnja na zahteve za poštovanjem zakona i Ustava zemlje.

U sklopu projekta je u maju 2013. organizovan okrugli sto pod naslovom "Prirodna i urbanistička degradacija". Panelisti stola su bili g. Ian Cliff, ambasador Ujedinjenog Kraljevstva, g. Ruzhdi Rexha, potpredsednik opštine Prizren, g. Fisnik Minci, novinar lista Koha Ditore i g. Naim Cahanaj, koordinator iz KDI-a. Debata je iznela na videlo događanja vezana za prirodnu i urbanističku degradaciju u opštini Prizren.

Organizovana je i debata pod naslovom "Poštovanje zakona u lokalnoj vladi" decembra protekle godine. Panelisti su bili Ian Cliff, ambasador Ujedinjenog Kraljevstva u Prištini, Ruzhdi Rexha, potpredsednik opštine Prizren, Refki Reshitaj, novinar lista Zëri i Elmedina Baxhaku iz EC Ma Ndryshe. Diskusija se razvila oko teme poštovanja zakona u lokalnoj vladi

Prizrena i o saradnji među relevantnim akterima radi postizanja standarda demokratske vladavine.

Drugi okrugli sto "Saradnja mediji – civilno društvo za transparentnu vladavinu" je kao paneliste imao Ismeta Kryeziua, izvršnog direktora Demokratskog Instituta Kosova, Arbena Ahmetija, predsedavajućeg Odbora Udruženja Nezavisnih Novinara Kosova i Ymera Berishu, šefa Kancelarije za informisanje u opštini Prizren. Učesnici debate održane u februaru 2013. bili su i predstavnici medija, civilnog društva i političkih stranaka, koji su se složili da su potrebni veći angažman i tešnja saradnja kako bi se povećao nivo transparentnosti. Tokom okruglog stola dat je predlog za osnivanjem "Platforme za transparentnost" na lokalnom nivou, koja bi funkcionisala kao mehanizam saradnje civilno društvo-mediji radi obezbeđivanja transparentnije vladavine.

VIII. Efekti projekta

Tokom 12 meseci sprovođenja projekta Transparentnost online opštine Prizren i pet meseci sprovođenja projekta u Mamuši, postignuti su sledeći rezultati: 27 saopštenja za štampu oko pitanja koja se protežu od urbanizma do zdravstva i obrazovanja; 3 analize o transparentnosti opštinske vlade i urbanizma; 25 javnih reagovanja, vesti i brzih saopštenja o transparentnosti opštinske vlade; 20 saopštenja sa sastanaka predsednika opštine sa opštinskim direktorima; 4 debate o poštovanju zakona od strane lokalne vlade, o saradnji mediji – civilno društvo, urbanizmu i transparentnosti; kao i periodične konferencije za štampu. Ove aktivnosti su bile praćene od strane medija (lokalnih i nacionalnih) prema sledećim podacima: 145 televizijskih hronika sa oko

440 min prikazivanja; ukupno 112 novinskih članaka na oko 65 stranica, oko 250 javljanja na internet portalima i oko 235 minuta izveštavanja na radiju.

Projekat je imao različite efekte na oblasti kojima se bavio. Dva najvažnija su pokretanje istrage od strane Osnovnog tužilaštva po pitanju urbanizma i podizanje optužnice protiv visokih službenika lokalne vlade Prizrena zbog zloupotrebe dužnosti i ovlašćenja. U oba slučaja, projekat je ponudio relevantne podatke i doprineo je razvoju odgovarajućih procedura od strane organa pravosuđa. Šta više, zahvaljujući projektu vlada Kosova je dva puta reagovala. Naime, Ministar Administracije lokalne samouprave je poslao dopis predsedniku opštine i predsedavajućem SO u vezi slučaja "Dardanija", odnosno zbog potrebe da se sprovede odluka Ustavnog suda, dok je Ministar kulture javno obećao da će zaštititi Istorijski Centar Prizrena nakon objavljivanja jednog broja izveštaja o urbanom degradiranju u ovoj zoni.

Maja ove godine, Ministarstvo sredine i prostornog planiranja je donelo odluku da na neodređeno vreme prekine sve građevinske aktivnosti u zoni Prevalca. Ovu odluku je ministar MSPP-a, Dardan Gashi, doneo nakon degradacije okoline, odnosno prekoračenja uslova i kriterijuma za gradnju i nepoštovanja uputstva MSPP-a o načinu primene urbanističkog plana za ovu zonu koji su poslani opštini Prizren, što je bilo konstatovano nekoliko puta ranije u obraćanjima javnosti (decembar 2012 – januar 2013) i analizi "EC Ma Ndryshe" (april 2013.).

Projekat je uspeo da sastanci lokalne vlade budu otvoreni, stavljajući javnosti na uvid trenutne informacije o odlukama donetim od strane opštinske izvršne vlasti.

Na kraju, projekat je služio kao legitimna i pouzdana adresa građanima koji su pokretali pitanja i nastavljaju da izražavaju svoja nezadovoljstva u odnosu na opštinsku vlast.

IX. O projektu

Opštinska izvršna vlast, koju sada vodi predsednik opštine (koji imenuje i razrešava opštinske direktore po svojoj ličnoj volji), promovise novi kvalitet lokalne vlasti i pružanja javnih usluga. Iako ova promena nije uvek pozitivna, opštinska izvršna vlast (naročito predsednik) menja svoj odnos prema odgovornosti, i kao posledica te odgovornosti, prema dobroj vladavini i kvalitetu javnih usluga. Nadgledanje rada predsednika (naročito njegove zakonitosti) je jedan od najvećih izazova lokalne vlasti na Kosovu. Dok se Ministarstvo lokalne samouprave ocenjuje kao nedovoljno efikasno, ni skupštine opština ni pravosuđe se ne kvalifikuju za najviši kvalitet. Krajnja dimenzija ovog nadgledanja, građanska kontrola, pored političkih barijera, suočava se i sa pravnim apsurdima (član 72 Zakona o lokalnoj samoupravi o udaljavanju predsednika sa dužnosti).

Evidentirano je mnogo slučajeva tokom njihova zadnja dva mandata, kada su predsednici opština delovali bez prethodne konsultacije sa skupštinom opštine i u mnogim slučajevima bez odluke ovog organa. Ovakva praksa je izazvala mnogo uznemirenosti u pogledu poštovanja zakona u opštinama Kosova.

Pristalice gradonačelničkog sistema su svesne formule ugrožavanja demokratije na lokalnom nivou. Ova se formula ostvaruje kada je predsednik opštine veoma sofisticiran u svojoj sposobnosti da manipuliše, dok je u isto vreme opštinska skupština nespretna u ispunjavanju obaveza i u punom izvršavanju svojih ovlašćenja

(zakonodavnih i kontrolnih). Pojavilo se više sumnji oko zloupotrebe izvršne vlasti u opštini Prizren i visoki opštinski službenici se ove godine pojavljuju pred sudovima, nakon što je EULEX-ovo tužilaštvo podiglo optužnice protiv predsjednika i pet njegovih saradnika pod sumnjom da su zloupotrebili službeni položaj i ovlašćenja. I okružno tužilaštvo Prizrena je ovlástilo Jedinicu za privredni kriminal i borbu protiv korupcije kosovske policije da istraži više sumnjivih slučajeva u raznim odelenjima zbog sumnji na korupciju i zloupotrebu službenog položaja od strane visokih službenika opštine.

Iz ovog razloga, primarni zadatak civilnog društva je trebao biti da nadgleda i izveštava o aktivnostima loše vladavine (naročito opštinske izvršne vlasti) u odnosu na dobru vladavinu.

Transparentnost online opština Prizren i Mamuša je projekat nadgledanja rada opštinskih organa. Osnovni fokus nadgledanja jeste izvršna vlast opštine (predsednik opštine i direktori) kao i civilna služba. Nadgledanje se vrši preko stalnih monitora, koji imaju redovno prisustvo u opštinskim službama i neometan pristup službenim dokumentima opštine. Za izveštavanje o nalazima nadgledanja takođe se koristi i jedan stalni mehanizam, internet stranica transparentnosti lokalne vlade. Nalazi nadgledanja se direktno postavljaju na internet stranicu projekta, kako bi se stvorila mogućnost pristupa svim zainteresovanim stranama. Nalazi nadgledanja su baza delovanja za drugi nivo aktivnosti projekta, zalaganje i ukazivanje na kršenje zakona. EC Ma Ndryshe koristi zakonsku mogućnost da započne procedure ukazivanja na kršenja zakona od strane opštine.

U prvih šest meseci (mart-septembar 2012) je pilot projekat Transparentnost online opštine Prizren podržan od strane Fondacije Kosova za Otvoreno Društvo (KFOS). Dok je od septembra

2012. godine, nastavak projekta bio omogućen zahvaljujući podrške ambasade Ujedinjenog Kraljevstva u Prištini, koja je u maju ove godine proširila svoju podršku i za nadgledanje opštine Mamuša.

Osnovni cilj projekta je jačanje dobre vladavine u opštinama Prizren i Mamuša. Posebni ciljevi koji će pomoći postizanju osnovnog cilja su: Poboljšanje nivoa ukupne informisanosti javnosti o lokalnom donošenju odluka, Aktiviranje mehanizama vlasti i pravosuđa za ukazivanje na prakse koje ugrožavaju zakonitost, Rast nivoa opštinske transparentnosti kod donošenja odluka, Povećana obazrivost lokalnih donosioca odluka prema poštovanju zakonitosti u lokalnoj vladi, Rast učešća različitih grupa iz zajednice u lokalnom donošenju odluka.

X. Zašto nadgledanje transparentnosti?

U protekloj dekadi je fokus prema transparentnosti, kao aspekta poboljšanja vladavine i borbe protiv korupcije, bio na nacionalnom nivou, što se uglavnom vezuje sa globalnim trendovima pluralizma, demokratizacije i poboljšanja vladavine. Sa jednog aspekta, ovo je i razumljivo, pošto je korupcija – kao najočiglednija posledica odsustva transparentnosti – često vidljivija na nacionalnom nivou, i pošto su institucije zakonodavstva, izvršne vlasti i pravosuđa bile tradicionalne referentne tačke u borbi protiv korupcije. U zadnje vreme, međutim, postoji promena u pravcu rasta transparentnosti na lokalnom nivou.

Sve se više shvata važnost izgradnje transparentnosti na lokalnom nivou kao sredstva za tretiranje nekih od najtežih izazova održivom razvoju i demokratije. Postoje dva osnovna aspekta vladavine (i dobre vladavine).

Prvo, koncept vladavine je širi od vlade. U urbanom kontekstu, ovo znači da odgovornost za upravljanje pitanjima nekog grada nije ograničena samo na lokalnu vlast, već uključuje široku raznolikost zainteresovanih strana, uključujući: centralnu i lokalnu vladu, privatni sektor, organizacije civilnog društva i one zasnovane u zajednici, medije, profesionalna udruženja i ostale članove civilnog društva. Drugo, koncept vladavine se fokusira na institucije i procese. U kontekstu ograničenih i međusobno konkurentnih resursa koji stoje na raspolaganju, prioritete treba postavljati na strani procesa koji obuhvataju sve strane zainteresovane za donošenje odluka. Ovo ima važne implikacije za razvoj jednog okvira za unapređenje transparentnosti na lokalnom nivou.

Transparentnost u procesima donošenja odluka i u institucijama ima potencijal da postane centralna strategija kako bi se angažovali akteri, da bi se borilo protiv korupcije i poboljšao se kvalitet urbane vladavine uopšte. Dakle, transparentnost predstavlja suštinski princip obre vladavine. Slobodan pristup informacijama igra važnu ulogu u unapređenju transparentnosti. Informaciju, međutim, treba da je pravovremena, relevantna, tačna i potpuna da bi se koristila na efikasan način. Kada međusobno konkurentni interesi konvergiraju po nekom određenom pitanju, pitanja ko proizvodi informacije, i u kom cilju, postaju ključni aspekt transparentnosti. Jedan

od najnaprednijih modela za obezbeđivanje transparentnosti jeste okvir rasta transparentnosti od pet tačaka: 1. Procenjivanje i nadgledanje, 2. Pristup informacijama, 2. Etika i integritet, 4. Institucionalne reforme i 5. Tretiranje specifičnih pitanja.

XI. Zahvalnica

EC Ma Ndryshe je duboka zahvalna ambasadi Ujedinjenog Kraljevstva u Prištini, koja je procenila ovaj projekat i odlučila da ga finansijski podrži počevši od septembra 2012. godine. Takođe je omogućila uspostavljanje dijaloga sa izvršnom vlašću opština, koje su u drugoj fazi bile otvorenije u ponudi pristupa službenim dokumentima, za šta smo takođe zahvalni. Posebna zahvalnost ide i Fondaciji Kosova za Otvoreno Društvo, koja je ponuila finansijsku podršku za prvu (test) fazu projekta "transparentnost online opštine Prizren", i ta podrška je bila suštinska za konsolidaciju ovog projekta.

EC Ma Ndryshe

Nevladina organizacija “Emancipimi Civil Ma Ndryshe” je osnovana marta 2006. godine. Glavni ciljevi organizacije su: promovisanje aktivnog građanstva i učešća i podizanje svesti građana o zaštiti i negovanju kulturne baštine. EC Ma Ndryshe je jedan od osnivača i u Krugu Jugoistočne Evrope predstavlja Kosovo u organizacijama koje se bave kulturnom baštinom – SEE Heritage Network. Takođe, osnivač je Foruma kulturne Baštine Prizrena, Kruga kulturnih Organizacija Prizrena i Kruga Nezavisnih Kulturnih na Kosovu – Foruma Kulture. Organizacija EC Ma Ndryshe od svog osnivanja 2006. godine vrši direktan pritisak na lokalnu vlast Prizrena da civilnom društvu i građanima omogući pristup zajedničkom odlučivanju. Osim direktnog učešća u procesu javnih konsultacija, EC Ma Ndryshe se redovno zalagala za poštovanje zakonskih obaveza za javnim konsultacijama, što širim uključivanjem zajednice u javne konsultacije i za uvrštavanje nezadovoljstava i zahteva zajednice u dokumente javnih politika.

Glavni projekti: Urbanism Watch, Građansko učešće preko socijalnih medija u Prizrenu i Gnjilanu (2013 – 2014), Sveobuhvatni grad – planiranje uz učešće za održivi urbani razvoj u Prizrenu (2013 – 2015), Kulturna baština, centralni stub održivog lokalnog i regionalnog razvoja u Prizrenu (2013 – 2014), Dobrovoljci kulture (2012 – 2013), Učešće građana u izradi i primeni kulturnih politika u opštini Prizren (2012 – 2013), Transparentnost online opština Prizren i Mamuša (2012 - 2013), Uloga civilnog društva u promovisanju kulturne baštine (regionalni projekt) (2011 – 2013), Balkanska priča, otomanska baština na Balkanu (regionalni projekt) (2011 – 2013), Podizanje kulturne svesti mladih preko dokumentarnih filmova (2010), Osnajivanje građanskog delovanja radi promovisanja i zaštite kulturne baštine (2009), Platforma “Culture 2013” (2008 – 2009), Kampovi za Restauraciju (2007, 2008 & 2009), Otvoreni Građanski Forumi Qytetare (2007), Dani Evropske Baštine na Kosovu (2006, 2007 & 2008), Prizrenski Zambak 2006.

Publikacije: “Prizren grad kulture”, dokumentarni film (2013), Učešće građana u izradi i primeni kulturnih politika u opštini Prizren (2013), Ko nadgleda one koji nadgledaju – odgovornost civilnog društva na Kosovu (objavljivanje se očekuje u septembru 2013), Greška za greškom – analiza bezbrojnih grešaka oko kulturne baštine koje se i dalje nastavljaju (2013), Četiri analize projekta “Online Trasparency”: 1. Prirodna i urbanistička degradacija, 2. Poštovanje zakona u lokalnoj vladi, 3. Dobra vladavina nije prazna priča, 4. Transparentnost lokalne vlade u Prizrenu (2012 – 2013), Silent Balkan, dokumentarni film projekta “A Balkan Tale” (2012), kulturni život u opštini Prizren (u saradnji sa ODA teatrom) (2010-2011), Prizren u Retrovizoru, poređenje starih i novih fotografija Prizrena (2009), Voluntarizam i Kulturna Baština (2009), Intervenisanje uz mali trošak (2009), Strateški Dokument o Organizaciji Dana Evropske Kulture na Kosovu (2008), Kulturna Baština i Kulturni Turizam u Prizrenu (2008), Kulturne Oblasti na Kosovu (u saradnji sa ODA Teatrom) (2008).